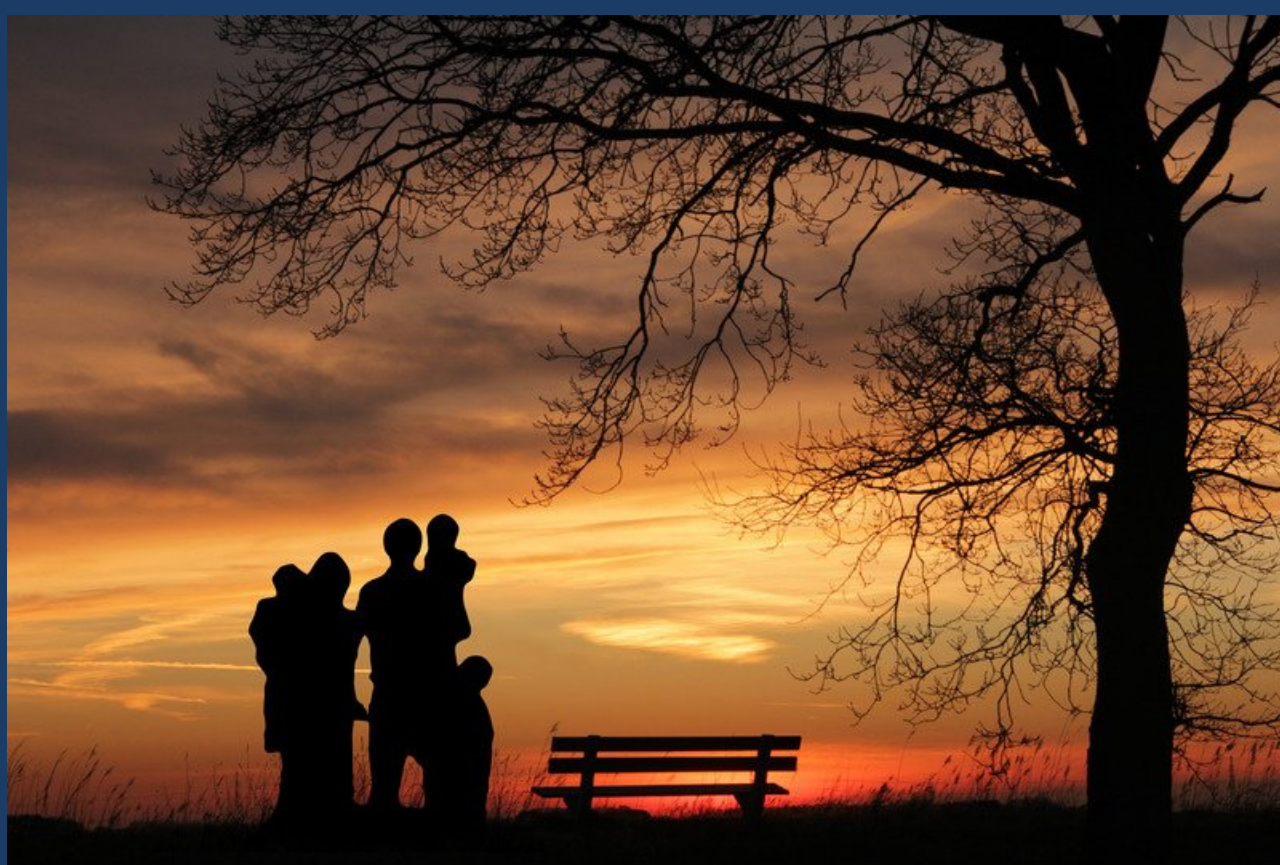

W rodzinie siła

Wspieranie inicjatyw na rzecz wielkopolskich rodzin

„Życie rodzinne można by porównać do góry lodowej – większość ludzi zdaje sobie sprawę z istnienia tylko jednej dziesiątej związanych z nią zjawisk, tych mianowicie, które są w stanie sami zobaczyć i usłyszeć. Niektórzy podejrzewają, że może istnieć coś ponadto, ale nie mają pojęcia, co to może być, ani jak to odnaleźć. Ta niewiedza może poprowadzić rodzinę niebezpiecznym kursem. Jak los żeglarza zależy od jego wiedzy dotyczącej podwodnej części góry lodowej, tak los rodziny zależy od wiedzy dotyczącej uczuć i potrzeb, które ukryte są pod powierzchnią zdarzeń codziennego życia.”

Virginia Satir

PRZEMOC W RODZINIE

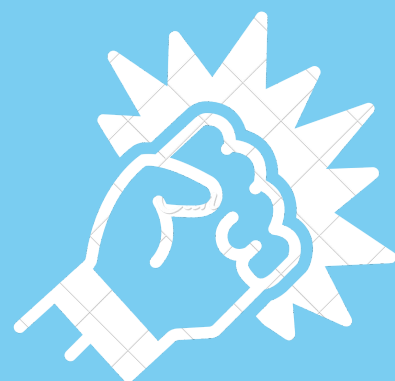
Analiza zjawiska

Zapobieganie

Rozwiązanie

PRZEMOC

intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

JEST INTENCJONALNA

jest zamierzona i ma na celu kontrolowanie, podporządkowanie ofiary

SIŁY SĄ NIERÓWNOMIERNE

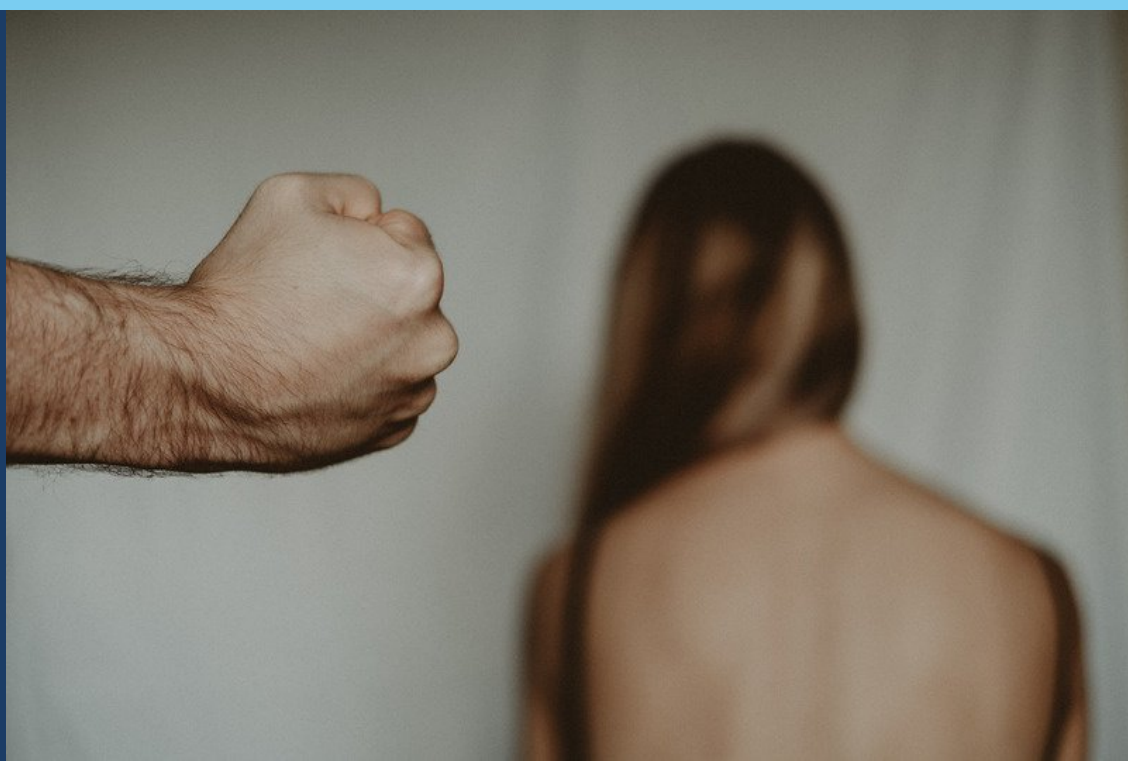
ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy

NARUSZA PRAWA I DOBRA OSOBISTE

sprawca narusza podstawowe prawa ofiary, takie jak prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.

POWODUJE CIERPIENIE I BÓL

sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, a doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony

RODZAJE PRZEMOCY

FIZYCZNA

naruszenie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.

PSYCHICZNA

naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.

SEKSUALNA

naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.

EKONOMICZNA

naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

ZANIEDBANIE

naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

PRZEMOC PSYCHICZNA JEST NAJCZĘSTSZĄ
FORMĄ PRZEMOCY
I JEST TRUDNA DO UDOWODNIENIA

PODSTAWOWE CZYNNIKI RYZYKA WYSTĄPIENIA PRZEMOCY W RODZINIE

1 IZOLACJA SPOŁECZNA

społeczne zamknięcie się rodziny lub znaczne ograniczenie jej kontaktów społecznych. Obecnie dodatkowo wzmocniona ponad rocznymi obostrzeniami w związku z pandemią

2 DŁUGOTRWAŁY STRES SPOŁECZNO – EKONOMICZNY

np. wywołany przez nieodpowiednie warunki mieszkaniowe, niski dochód, bezrobocie, praca o niskim prestiżu społecznym

3 DOŚWIADCZANIE PRZEZ RODZICÓW PRZEMOCY W DZIECINSTWIE

4 ZABURZONE RELACJE MAŁŻENSKIE I RODZINNE

liczne konflikty małżeńskie i rodzinne

5 NIEDOJRZAŁOŚĆ EMOCJONALNA, MŁODY WIEK RODZICÓW

6 ZNACZĄCA LUB CAŁKOWITA ZMIANA STYLU FUNKCJONOWANIA

np. w związku ze śmiercią współmałżonka, rozwodem, utratą pracy, kilkunastodniowymi wyjazdami do pracy, wypadkiem lub chorobą w rodzinie

7 NIEWŁAŚCIWE INTERAKCJE Z DZIECKIEM

dziecko i jego zachowanie postrzegane jest jako stresujące, trudne lub postrzegane negatywnie jako niegrzeczne, niedobre, złośliwe

8 NISKA AKCEPTACJA ROLI RODZICIELSKIEJ ORAZ NISKI POZIOM KOMPETENCJI RODZICIELSKICH

PODSTAWOWE CZYNNIKI RYZYKA WYSTĄPIENIA PRZEMOCY W RODZINIE

9

NIEREALNE POSTRZEGANIE I NIEREALNE OCZEKIWANIA WOBEC DZIECKA

oczekiwania przekraczają zazwyczaj wiek dziecka

10

PEWNE CECHY DZIECKA ORAZ HISTORIA JEGO ROZWOJU

dziecko niechciane, trudności w okresie ciąży, przedwczesne urodzenie, dziecko któreś z kolei, rozczarowanie, co do płci, upośledzenie umysłowe, choroby fizyczne lub psychiczne dziecka, dziecko z poprzedniego związku

11

PEWNE CECHY OSOBOWOŚCIOWE I PROBLEMY PSYCHOLOGICZNE RODZICÓW

niski poziom tolerancji na frustrację, podwyższony poziom pobudzenia w sytuacjach stresowych, surowe, karzące postawy wobec dzieci, cechy osobowości autorytarnej, zaburzenia psychiczne

12

ZABURZENIA WCZESNYCH KONTAKTÓW Z DZIECKIEM

jeśli z różnych przyczyn wczesne zawiązywanie kontaktów zostanie zakłócone, to wzrasta ryzyko zaniedbywania dziecka i nadużyć emocjonalnych wobec niego

13

ZABURZENIA KOMUNIKACJI INTERPERSONALNEJ

brak lub nieumiejętne werbalizowanie swoich potrzeb i stanów emocjonalnych

14

PROBLEMY UZALEŻNIENIOWE

np. nadużywanie alkoholu, narkotyków

15

CZYNNIKI STRUKTURALNE

np. wielodzietność rodzin

NIC NIE USPRAWIEDLIWIA PRZEMOCY
intencją sprawcy jest tworzenie poczucia winy
i odpowiedzialności za przemoc u ofiary

MITY STEREOTYPY I PRZEKONANIA

1

W SPRAWY RODZINNE NIE NALEŻY SIĘ WTRĄCAĆ

Przekonanie to nakazuje trzymanie spraw rodzinnych w tajemnicy przed obcymi, dodatkowo czyniąc z tego cnotę godną pochwały. Zamyka dom przed ingerencją z zewnątrz.

2

PRZEMOC DOTYCZY RODZIN PATOLOGICZNYCH, Z TZW. "MARGINEŚU"

Przekonanie to zniekształca obraz zjawiska przemocy, spychając je do środowisk, z którymi większość społeczeństwa nie ma wielu kontaktów. Zjawisko przemocy dotyczy wszystkich środowisk i warstw społecznych. Ludzie doświadczają przemocy, niezależnie od statusu społecznego, wykształcenia, posiadanych pieniędzy, majątku.

3

NAJCZĘSTSZA FORMA PRZEMOCY JEST BICIE

Przekonanie to ogranicza przemoc tylko do bicia. Wiadomo jednak, że przemoc fizyczna jest tylko jedną z form krzywdzenia. Z badań wynika, że najczęściej występującą formą przemocy domowej jest przemoc psychiczna, która przez większość osób doświadczających przemocy, forma ta jest traktowana, jako szczególnie dolegliwa i bolesna.

4

KOBIETA POWINNA WSTYDZIĆ SIĘ, JEŚLI DOZNAJE PRZEMOCY

W sprawach przemocy osoba słabsza, a taką jest ofiara (a jest nią najczęściej kobieta) - zazwyczaj - nie ma żadnych szans. To nie jest żadna wina osoby doświadczającej przemocy i nie ma ona czego się wstydzić. Po prostu - tak się złożyło, że spotkała na swojej drodze sprawcę przemocy.

5

DLA DOBRĄ DZIECI POWINNO SIĘ ZNOSIĆ WSZYSTKO ZE STRONY WSPÓŁMAŁŻONKA

Z badań i doniesień praktyków wynika, że dzieci wychowujące się w rodzinach, gdzie jest przemoc "nasiąkają" przemocą. Nawet jeśli nie są bezpośrednio bite, upokarzane, wykorzystywane, zaniedbywane i molestowane, a "tylko" obserwują przemocowe traktowanie matki przez ojca, to równocześnie są osobami doświadczającymi przemocy.

6

JEŚLI PRZESTANIE PIĆ, WSZYSTKO BĘDZIE DOBRZE

Jeśli nawet sprawca przestanie pić alkohol, nie ma żadnej gwarancji, że przestanie stosować przemoc.

7

OFIARA SAMA SOBIE JEST WINNA

Wokół winy i odpowiedzialności za przemoc narosło wiele nieprawdziwych przekonań i mitów. Jakkolwiek może się to wydawać irracjonalne, bardzo często to ofiara jest obwiniana za to, co ją spotkało. Przekonany o tym jest sprawca, który czuje się wręcz "zmuszony" przez zachowanie ofiary do zastosowania przemocy.

CYKLE PRZEMOCY

Faza narastania napięcia

pojawianie się coraz częściej sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia w związku. Partner staje się drażliwy, jest ciągle spięty i poirytowany, swoje emocje wyładowuje na partnerce: może ją poniżać, krytykować. Sprawia wrażenie, jakby nie panował nad swoim gniewem. W tej fazie partner może więcej pić alkoholu, przyjmować narkotyki lub inne substancje odurzające.

Reakcją partnerki najczęściej jest to, że za wszelką cenę stara się jakoś opanować sytuację. Zaczyna przeproszać partnera za swoje zachowanie, uspokajać go, wywiązywać się z wielką starannością ze swoich obowiązków i zachcianek partnera. Zastanawia się, co jeszcze może zrobić aby nie doszło do wybuchu agresji, skrzywdzenie jej i dzieci. Tłumaczy sobie powody, przez które partner jest taki nerwowy czynnikami zewnętrznymi: miał generalnie zły dzień, to przez alkohol, miał ciężki dzień w pracy.

Faza ostrej przemocy

W tej fazie napięcie, które narastało w partnerze znajduje upust. Zachowanie jego staje się bardzo nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szał. Wybuchy gniewu mogą wywołać drobiazgi np. pozostawienie jakiejś rzeczy w danym miejscu, opóźnienie posiłku. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem pięściami, przedmiotami (książka, garnek, kabel itp.), kopaniem, duszeniem. Można zaobserwować również silne natężenie agresji słownej.

Kobieta stara się zrobić wszystko, żeby uspokoić partnera i ochronić siebie. Jednak bez względu na to, co robi: przeprosza, stara się uspokoić partnera, jest miła, uprzejma czy też biernie się poddaje stosowanej przemocy, nie przynosi to oczekiwanego efektu. Jego złość, frustracja narastają coraz bardziej.

Po zakończeniu wybuchu przemocy partnerka często jest w szoku. Odczuwa wstyd i przerażenie, jak również złość i bezradność, jest oszołomiona.

Faza miodowego miesiąca

W momencie, kiedy sprawca wyładował już swoje emocje i wie, że przekroczył różne granice, zmienia się w zupełnie inną osobę. Zaczyna przeproszać partnerkę za to co zrobił, szczerze żałuje swojego zachowania, obiecuje że TO już nigdy się nie powtórzy.

W tej fazie sprawca tej przemocy zaczyna okazywać skruchę, ciepło i miłość. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się tak, jakby przemoc nigdy nie miała miejsca.

Dzięki takiemu zachowaniu partnera kobieta zaczyna wierzyć, że jej ukochany się zmienił i niedawny akt przemocy był tylko incydentem. Życie we dwoje jest znowu piękne i pełne nadziei. Widzi go takiego, jakiego chce go widzieć, w końcu on jest nie tylko agresorem, lecz nieraz udowodnił, że potrafi być miły i dobry.

PROFILAKTYKA

Działania profilaktyczne można realizować na trzech poziomach:

1. Profilaktyka pierwszorzędowa skierowana jest do grup niskiego ryzyka. Działaniami obejmuje się szerokie, niezdiagnozowane populacje.
2. Profilaktyka drugorzędowa adresowana jest do grup zwiększonego ryzyka. Celem działań jest ograniczenie głębokości i czasu trwania dysfunkcji, umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykownych.
3. Profilaktyka trzeciorzędowa adresowana jest do grup wysokiego ryzyka. Ma ona na celu przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu

Profilaktyka pierwszorzędowa

upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy (przejawów, przebiegu, kierunków udzielania wsparcia)

upowszechnianie wiedzy na temat zjawisk pokrewnych i wywołujących zjawisko przemocy w rodzinie

upowszechnianie wiedzy na temat zasad udzielania wsparcia w bezpośrednim środowisku osób doświadczającej przemocy

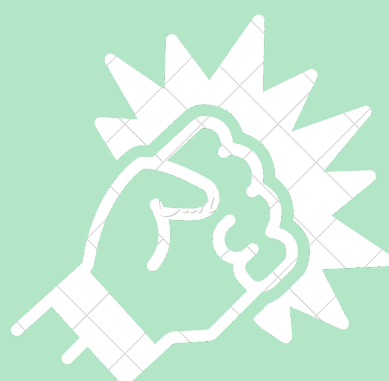
upowszechnianie wiedzy o formach wsparcia dostępnych w powiecie

Profilaktyka drugorzędowa

zapobieganie nawrotom kryzysów u osób, którym udzielano wsparcia

ujawnianie i eliminowanie możliwie jak najszybciej wszelkiego rodzaju zachowań przemocowych

umożliwienie wycofania się z nieprawidłowych zachowań

Przemoc domowa jest przestępstwem.
Przestępstwo to znane jest w polskim kodeksie karnym jako przestępstwo znęcania się nad rodziną, określone w art. 207 Kodeksu Karnego

CO ROBIĆ?

WEZWAĆ POLICJĘ

służby mają obowiązek interwencji w przypadku podejrzeń o przemoc w rodzinie. W przypadku gdy sprawca zachowuje się agresywnie, policja może zastosować tymczasowy areszt na 48 godzin

ZEBRAĆ DOWODY PRZEMOCY

w tym celu należy zrobić obdukcję, którą może przeprowadzić nawet zwykły lekarz rodzinny. Wystawia on zaświadczenie, w którym powinien znaleźć się opis stanu zdrowia ofiary, rodzaje i przyczyny obrażeń. Jeśli przemoc ma charakter ciągły, nie należy ukrywać przed bliskimi i znajomymi jej śladów fizycznych na ciele – im więcej osób o nich wie, tym więcej świadków i większe szanse na ukaranie sprawcy

ZGŁOSIĆ SIĘ DO INSTYTUCJI UDZIELAJĄCYCH POMOCY OFIAROM PRZEMOCY DOMOWEJ

dysponują one fachową pomocą prawną, z której ofiara może skorzystać chcąc postawić swojego oprawcę przed sądem. Pracownicy instytucji pomagają w kontaktach z policją, prokuraturą i biorą udział w postępowaniu sądowym

Osoba krzywdzona może "kryć" sprawcę, ponieważ wstydzi się swojej sytuacji w domu. Może też nie chcieć przyznać się, że doznaje przemocy, gdyż jest zastraszona przez osobę stosującą przemoc, która powtarza na co dzień, że jest do niczego i że nikt jej nie pomoże

OGÓLNOPOLSKIE POGOTOWIE
DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
"NIEBIESKA LINIA"

800 12-00-02

W ramach kampanii społecznej "W rodzinie siła"
przygotowano następujące publikacje:

Fonoholizm

Przemoc

Dobry rodzic

Dziecko w rozwodzie

Osoby starsze a przemoc

Publikacja została zrealizowana w ramach projektu „W rodzinie siła”, który został doceniony w konkursie „Wspieranie inicjatyw na rzecz wielkopolskich rodzin”, przeprowadzonym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu. Projekt uzyskał dofinansowanie ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego w ramach otwartego konkursu ofert na realizację w formie wspierania zadań publicznych Województwa Wielkopolskiego z dziedziny pomocy społecznej w 2021 roku.

Projekt jest też realizowany ze środków własnych Stowarzyszenia „DZIECKO”. Wsparcia partnerskiego w realizacji projektu udziela Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu.

Przedstawione treści wyrażają poglądy realizatora projektu i nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

